

RIZIKO VZNIKU POŽIARU SPOJENÉ S PREVÁDZKOVANÍM PALIVOVÝCH A ELEKTROTEPELNÝCH SPOTREBIČOV A POUŽÍVANÍM KOMÍNOV A DYMODOV

Vykurovacie obdobie prináša zvýšené nebezpečenstvo vzniku požiaru. Požiare spôsobené tepelnými spotrebičmi, dymovodmi alebo komínovými telesami (porucha vykurovacích spotrebičov, dymovodov a komínov, vyhorenie sadzí v komíne, poškodenie dymovodu, škára v komíne, a pod.) tvoria nemalú časť z celkového počtu požiarov za rok. Rozhodujúcim činiteľom pre bezpečnosť vykurovacích zariadení a komínov je človek a jeho vzťah k vytvoreniu podmienok bezpečnej prevádzky.

Je predovšetkým na občanoch, aby túto oblasť nebrali na ľahkú váhu a prejavili dostatok záujmu predchádzať vzniku požiarov, a zároveň sa zamysleli nad dôsledkami podceňovania nebezpečenstva spojeného s vykurovacím obdobím, ktoré často vedie k strate „strechy nad hlavou“. V týchto prípadoch je neskoro premýšľať nad tým, že v skutočnosti stačilo veľmi málo a požiar súvisiaci s vykurovaním nemusel vôbec vzniknúť.

1. POUŽÍVANIE PALIVOVÝCH A ELEKTROTEPELNÝCH SPOTREBIČOV

Základné bezpečnostné zásady inštalácie a používania spotrebičov:

- Spotrebič inštalujte spôsobom určeným výrobcom v dokumentácii k spotrebiču a ustanoveným vyhláškou MV SR č. 401/2007 Z. z. Inštaláciu vykurovacích telies zverte vždy odborníkom; za žiadnych okolností **nesmie byť** vykurovací spotrebič **inštalovaný núdzovým alebo provizórnym spôsobom**.
- Spotrebič inštalujte na podlahu z nehorľavého materiálu. Pri inštalácii spotrebiča na podlahu z iných materiálov treba použiť izolačnú podložku z nehorľavého materiálu hrúbky najmenej 1 mm.
- Spotrebič inštalujte na podlahách s dostatočnou nosnosťou. Ak podlaha nespĺňa túto podmienku, musí byť pre splnenie tejto požiadavky prijaté vhodné opatrenie napr. použitie podložky rozkladajúcej zaťaženie.
- Pozornosť venujte prevádzke a údržbe spotrebičov - riadte sa pokynmi výrobcu uvedenými v návode. V žiadnom prípade neinštalujte vykurovací spotrebič bez odbornej pomoci, nepodrobujte spotrebič akýmkoľvek domácim "vylepšeniam" alebo úpravám - zvyšuje sa tým riziko vzniku požiaru, výbuchu či iného nešťastia.
- Spotrebič prevádzkujte len vtedy, ak je v dobrom technickom stave a za podmienok ustanovených vyhláškou MV SR č. 401/2007 Z. z. a určených v jeho dokumentácii.
- Spotrebič vyžaduje občasnú obsluhu a dozor; súčasťou prevádzkovania spotrebiča je aj vykonávanie jeho údržby určenej výrobcom v návode na používanie.
  - Zabezpečte bezpečný prístup ku komínu, k dymovodu a k ich čistiacim otvorom.
  - Spotrebič nepoužívajte pri činnostiach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru (napr. pri lepení linolea, PVC, pri práci s náterovými hmotami a pod.).
  - Dodržiavajte zásadu bezpečnej vzdialenosti umiestňovania horľavých látok (drevo, textilie a pod.) od vykurovacieho spotrebiča. V žiadnom prípade neodkladajte horľavé látky do vzdialenosti menšej než je bezpečná vzdialenosť. Ak pokyny na použitie neobsahujú bližšie údaje, možno za bezpečnú vzdialenosť považovať pri spotrebičoch:
    - na tuhé palivá 80 cm,
    - na kvapalné palivá 40 cm,
    - na plynné palivá 20 cm a pri
    - elektrotepelných spotrebičoch 20 cm(uvedené vzdialenosti platia pre všetky smery od spotrebiča).
- Pred spotrebič na tuhé palivo, pred ktorým nie je podlaha z nehorľavého materiálu inštalujte ochrannú podložku z nehorľavého materiálu hrúbky najmenej 1 mm. Táto podložka znemožní vznietenie podlahy a zabráni žeravým uhlíkom vypadnutým z kachľových pecí, sporákov či murovaných pecí zapáliť okolité predmety. Ochranná podložka musí u spotrebičov na tuhé palivá (pri sporáku a kozube s uzavretým ohniskom) presahovať pôdorys spotrebiča najmenej o 60 cm pred prikladacím a popolníkovým otvorom a 30 cm na bočných stranách; pri kozube s otvoreným ohniskom sú zásady ešte prísnejšie (izolačná podložka je min. 80 cm pred kozubom a 40 cm po bočných stranách).

- Pre kúrenie nepoužívajte nič, čo do spotrebiča nepatrí - napr. biologický či iný odpad (slama, umelohmotné fľaše, plasty a pod.), ktorý má nielen nezanedbateľné ekologické dôsledky, ale zvyšuje riziko poškodenia kotla, kachlí, dymovodu alebo komína, čím rastie aj nebezpečenstvo vzniku požiaru.
- Kachle na tuhé palivá nikdy nezapaľujte pomocou vysoko horľavých kvapalín (napr. benzínu) - vždy hrozí vznietenie horľavých pár a vážne zranenie.
  - V prípade vykurovacích telies na tuhé palivá dávajte veľký pozor na žeravý popol. Nechajte ho úplne vychladnúť a potom uložte do nehorľavých nádob (napr. kovových), ktoré sú neporušené, uzatvárateľné a umiestnené v bezpečnej vzdialenosti od horľavých látok a stavebných konštrukcií z horľavých hmôt. Vyvarujte sa žeravého popola do plastových popolníc.

Používanie tuhých palív

Uhlie:

- Pri uskladňovaní uhlia, briekiet a ďalších vykurovacích palív dajte pozor na riziko samovznietenia. Tieto materiály skladujte tak, aby nenavlhli alebo neboli uskladnené v príliš veľkých vrstvách (nad 1,5 m).
- Skladovacia plocha pred naskladnením riadne vyčistite a vysušte. Steny uhoľne omietnite, pretože napr. tehlová drť preukázateľne urýchľuje proces samovznietenia.
- Uhlie skladujte oddelene od ostatných palív a vždy zvlášť novú navážku od starej. V jeho blízkosti zamedzte umiestnenie zdrojov tepla - rozvody trubiek od kúrenia, pary alebo teplej vody. Nemanipulujte so zdrojmi otvoreného ohňa (sviečka, cigareta, zapaľovač) v blízkosti paliva.
- Pravidelne kontrolujte, či nedochádza k nárastu teploty vo vnútri uskladneného paliva.
- Ak zistíte, že sa teplota výrazne zvýšila (za kritickú hranicu je považovaná teplota 65 °C), uhlie prehádzte, alebo preneste na voľné miesto a nechajte ho vychladnúť.

Drevo:

- Spaľujte iba drevo suché a dobre vyzreté (spaľované drevo by malo mať vlhkosť od 15 - 20%). Výsledkom spaľovania vyzretého, vzduchom sušeného dreva je vyšší výkon a nižšia emisia CO a CO₂ v porovnaní s mäkkými druhmi dreva alebo s mokrým a čerstvo narezaným tvrdým drevom. Drevo by sa malo správne sušiť (zrieť) na vzduchu po dobu minimálne šiestich mesiacov.
- Nespaľujte mokré, čerstvé alebo impregnované drevo. Spaľovaním surového alebo mokrého dreva, vzniká decht a klesá výkonnosť vykurovacieho spotrebiča. Vrstvu dechtu hrubšiu ako 3 mm je odporúčané odstrániť, aby sa tým znížilo riziko vzniku ohňa v komíne.
- Ako si vyskúšate Vaše drevo. Priložte do kachlí, v ktorých je veľká vrstva žeravých uhlíkov, veľký kus dreva. Ak začne počas jednej minúty horieť na viac než jednej strane, je suché. Ak prská, syčí a černie bez horenia je mokré a nemalo by sa spaľovať.

**Pri zakladaní ohňa:
nepoužívajte vysoko horľavé látky (benzín, nafta, lieh) používajte len príslušenstvo, ktoré uľahčí
podpaľovanie dreva (tekuté, pevné a eko podpaľovače).
Nespaľujte odpadky.**

Pred každou vykurovacou sezónou:

- Vyčistíte vykurovací spotrebič.
- Nastavíte kúrenie (teploty výstupu, nastavenia pre rôzne prevádzkové režimy vykurovania...).
- Pri prvom zakúrení v sezóne spotrebič a komín príliš nenamáhajte a kúrte menej intenzívne.
- Počas vykurovacej sezóny venujte dostatočnú pozornosť vykonávaniu údržby spotrebiča - riadte sa návodom na používanie, v ktorom výrobca určuje rozsah a obsah údržby spotrebiča.

2. KOMÍNY A DYMOVODY

Základné zásady používania komínov a dymovodov:

- Dodržujte správny technický postup pri výstavbe komína a nešetrte financie na realizáciu vykurovacieho systému použitím lacných materiálov.
- Nielen havarijný stav, ale aj zmena systému vykurovania (napr. inštalácia moderného spotrebiča na biomasu a pod.) si vyžaduje preskúšanie komína a zvyčajne jeho vyvločkovanie. Pred vyvločkováním kominár posúdi existujúce komínové teleso (napr. či nie je prieduch poškodený) a rozhodne, či nie je potrebné ho opraviť (v ktorej časti a ako).
- Vzďialenosť telesa komína od horľavých stavebných konštrukcií určí výrobca. Ak túto požiadavku nemožno splniť, možno vzďialenosť zmenšiť až na 10 mm, pričom tento priestor sa vyplňa nehorľavým a tepelnoizolačným materiálom.
- Pred pripojením spotrebiča na komín, pred zámenou lokálneho spotrebiča palív na ústredný alebo etážový zdroj tepla, pred zmenou druhu paliva alebo po stavebných úpravách na telese komína je potrebné zabezpečiť odborné preskúšanie komínov osobou s odbornou spôsobilosťou.
- Zásada bezpečnej vzďialenosti platí tiež pre komínové teleso; horľavé látky by od neho mali byť v podkrovných priestoroch v bezpečnej vzďialenosti. Do komínového muriva nesmú zasahovať ani k nemu tesne priliehať žiadne horľavé stavebné prvky (ako konštrukcia krovu, stropu, obloženie a pod.).
- Komíny a dymovody udržiavajte v dobrom technickom stave (udržiavanie celistvosti a nepriedušnosti komínového plášťa) a zabezpečujte ich pravidelné čistenie a vykonávanie kontroly.
- Dbajte na riadne zaústenia dymovodu do komína, dodržujte návody a technické podmienky stanovené výrobcom tepelných spotrebičov. Aj v prípade komína môže mať zanedbanie negatívne následky. Zlé (netesné) zaústenie dymovodu do komínového telesa môže vďaka nekontrolovateľnému uvoľňovaniu spodín spôsobiť vážne poškodenie zdravia.
- Dymovod vedúci z vykurovacieho spotrebiča do komína musí byť správne izolovaný.
- Bežnou prevádzkou, najmä spaľovaním vlhkého paliva dochádza k usadzovaniu sadzí a dechtu v komíne, čím sa zhoršuje ťah komína a zvyšuje riziko požiaru. Ak je vrstva hrubšia ako 3 mm, stáva sa horľavou a vzniká komínový požiar (teplota v komíne stúpne až na 1200 ° C, čo môže viesť k popraskaniu muriva; do interiéru môžu prenikať spaliny a okolie komína môže dosiahnuť teplotu až 150 °C. Pri tejto teplote veľmi ľahko dochádza k vznieteniu suchého dreva či iných materiálov v okolí komína a vzniká požiar). Pri zanedbaní pravidelnej kontroly a čistenia komína sa zvyšuje pravdepodobnosť vzniku požiaru v komíne.
- K požiaru môže dôjsť aj od nedostatočne zaistených alebo netesných komínových dvierok, z ktorých potom môžu vylietavať iskry či žeravé materiály. Vyberacie dvierka pri päte komína nikdy neumiestňujte v obytných miestnostiach; pevne uzatvárajte aj dvierka určené na vymetanie na povale.
- Odporúčame majiteľom a užívateľom starších stavieb, prípadne aj kupcom takých objektov, aby si skontrolovali, či práve v ich komíne nie je zamurovaný drevený trám alebo iná drevená a horľavá časť povaly či strechy.

**Aj keď čistenie vlastných komínov možno vykonávať svojpomocne,
lepšie je spoľahnúť sa na odborníkov - kominárov.
Používanie komínov, pri ktorých boli zistené nedostatky, je zakázané.**

Pred každou sezónou:

- Zabezpečte pravidelné čistenie a kontrolu komínov. Pamätajte, že najmenšia nečistota v komíne môže spôsobiť veľké nepríjemnosti, (či už dlhodobé žeravenie a následný otvorený požiar, alebo otravu ľudí toxickým oxidom uhoľnatým). Pravidelné vymetanie sadzí v komíne a vyberanie odpadu by malo byť preto samozrejmosťou, rovnako ako kontrola jeho technického stavu.
- Skontrolujete, riadne upevnenie dymovodu, taktiež či nie je niekde spotrebič alebo dymovod prepálený a taktiež skontrolujete funkčnosť a tesnosť komínových dvierok.

- Uchovávajte a predkladajte v prípade potreby kontrolným skupinám obce potvrdenie o vykonaní čistenia a kontroly komína alebo dymovodu a potvrdenie o vykonaní preskúšania komína.
- Skontrolujte či nie sú umiestnené horľavé predmety v nebezpečnej vzdialenosti od komínového telesa.
- Nespaľujte mokré alebo čerstvé drevo, odpadky, plasty, impregnované drevo.

Pravidelné vymetanie sadzí v komíne a vyberanie pevných usadenín je samozrejmosťou rovnako ako kontrola technického stavu. Niekedy aj malá nečistota v komíne spôsobí veľké nepríjemnosti.

Rady čo robiť, ak začne horieť:

- V prípade hroziaceho nebezpečenstva sa snažte zachovať rozvahu. Chráňte najprv život a zdravie, až potom majetok. Požiar ihneď ohlásť Hasičskému a záchrannému zboru na tiesňovú linku **150** alebo **112**.
- Ak je to možné, urýchlene odstráňte všetok horľavý materiál z blízkosti komínového telesa resp. vykurovacieho spotrebiča a vypnite prívod energií.
- Požiar sadzí v komíne nikdy nehaste vodou (mohlo by dôjsť k jeho popraskaniu alebo dokonca výbuchu).
- Na zrazenie a uhasenie horiacich sadzí v komíne je možné použiť suchý piesok.

Pamätajte, že skontrolovaný a dobre vyčistený a nastavený tepelný spotrebič prináša nielen spoľahlivejšiu prevádzku a požadovaný výkon, ale aj významnú úsporu paliva.

ZÁVER

Každý z nás si musí uvedomiť, že protipožiarnu bezpečnosť pri vykurovaní ovplyvňuje svojim konaním, správnymi rozhodnutiami a v neposlednom rade dodržiavaním právnych predpisov na úseku ochrany pred požiarom. Majme na pamäti, že požiar môže v priebehu niekoľkých minút zničiť celý Váš majetok. Nezabúdajme, že za celkový technický stav a údržbu komínov zodpovedá každý majiteľ alebo užívateľ rodinného domu sám. Využite možnosť, aby ste vy a celá rodina prežili zimné vykurovacie obdobie spokojne a bez obáv z požiarov. Zvýšenú aktivitu venujte vykonávaniu preventívnych opatrení a ich realizovaniu pred začatím vykurovacieho obdobia, a taktiež dodržiavaniu bezpečnostných zásad počas vykurovacieho obdobia.

Človek môže svojim konaním buď pomôcť k vzniku požiaru alebo jeho vzniku zabrániť.

ROZHODNITE SA SAMI !!!